

7/18586

T.C.
BAŞBAKANLIK
Dış Ticaret Müsteşarlığı

Sayı : B.02.1.DTM.0.09/610-[2010-7/18586] **217**

Konu : Yazılı Soru Önergesi

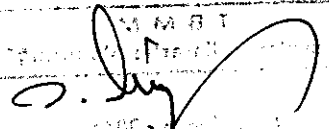
07.04.2011* 13894

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Başbakanlığa muhatap 15/03/2011 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/18586-29681/61387 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları eki İstanbul Milletvekili Sn. Mustafa ÖZYÜREK'in Sn. Başbakan tarafından cevaplandırılmasını talep ettiği 7/18586 sayılı yazılı soru önergesi, Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmak üzere Başbakanlığın 17/03/2011 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-266-15/980 sayılı yazıları ekinde intikal ettirilmiş olup söz konusu önerge hakkında Bakanlığımıza bağlı Dış Ticaret Müsteşarlığı ile ilgili kurum ve kuruluşlardan intikal etmiş görüşler çerçevesinde hazırlanan cevap ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Zafer ÇAĞLAYAN
Devlet Bakanı

EKLER:

1- Cevap yazısı (4 sayfa)

İstanbul Milletvekili Sn. Mustafa ÖZYÜREK tarafından verilen 7/18586 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin sorular ve cevaplar aşağıda yer almaktadır;

Başta Libya olmak üzere Kuzey Afrika Ülkelerinde yaşayan siyasal ve toplumsal olaylar nedeniyle, bu ülkelerde iş yapan veya taahhütte bulunan Türk firmalarıyla ilgili olarak;

Soru 1- Tunus, Libya ve Mısır'da kaç Türk firması iş yapmaktadır? Ülkeler itibariyle iş yapan firma sayısı kaçtır, bu firmaların iş hacmi, taahhüt tutarı ne kadardır?

Cevap 1- Bakanlığımıza bağlı Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın Tunus, Libya ve Mısır Ticaret Müşavirlikleri nezdinde yapılan araştırmaya göre, Tunus'ta 2 Türk firması 808 milyon ABD Doları tutarında, Libya'da 150 Türk firması 14,5 milyar ABD Doları tutarında, Mısır'da 200 Türk firması 1,5 milyar ABD Doları tutarında iş hacmine sahip bulunmaktadır.

Soru 2- Bu firmaların tahrip edilen işyerleri, iş makineleri nedeniyle uğradıkları zararlar ne kadar? Kaybettikleri iş ve taahhütlerinin toplam değeri ne kadardır?

Cevap 2- Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da yaşanan gelişmeler doğrultusunda ivedilikle Dış Ticaret Müsteşarlığı bünyesinde "Kriz ve İzleme Masaları" oluşturulmuştur. Oluşturulan bu Masalar ile önergede bahsi geçen ülkelerdeki Ticaret Müşavirlikleri ve Dış Ticaret Müsteşarlığının ilgili birimleri tarafından bölge ülkelerinde yaşanan gelişmeler, bu gelişmelerin ikili ticari ve ekonomik ilişkilerimize yansımaları, bu ülkelerde bulunan firmalarımızın karşılaştıkları sorunlar yakından takip edilmektedir.

Bu çerçevede, Mısır Kriz Masası'na 91, Tunus Kriz Masası'na ise 21 olmak üzere, Kriz Masalarına toplam 112 adet başvuru yapılmış olup söz konusu Masalara başvuruda bulunan firmalarımız/vatandaşlarımız gerek o ülkelerde görev yapmakla birlikte mevcut gelişmelere paralel olarak Türkiye'ye gelmiş bulunan Ticaret Müşavirleri, gerekse Dış Ticaret Müsteşarlığı görevlileri tarafından tek tek aranmış ve sorunlarıyla ilgili olarak en güncel bilgiler başvuru sahiplerine aktarılmıştır. Ticaret Müşavirliklerimiz tarafından, ilgili ülke makamları nezdinde firmalarımızın sorunlarının takibine devam edilmektedir. Ayrıca, 4-7 Nisan 2011 tarihleri arasında Dış Ticaret Müsteşar Yardımcısı başkanlığında, ilgili meslek kuruluşlarının da iştirakiyle oluşturulan bir teknik heyet, ilgili Bakanlıklar ve diğer kurum ve kuruluşlarla görüşmelerde bulunmak üzere Tunus'a bir ziyaret gerçekleştirmektedir. Söz konusu ziyareti takiben aynı şekilde oluşturulacak bir heyet Mısır'da da görüşmelerde bulunacaktır.

Öte yandan, 20 Şubat 2011 tarihinde Dış Ticaret Müsteşarlığı bünyesinde oluşturulmuş olan "Libya İzleme Masası"na telefon ve elektronik posta ile 1.023 başvuru yapılmış olup bunlardan 819 adeti güvenlik ve tahliye, 204 adedi ise ticari ve ekonomik konularla ilgilidir.

Libya'ya 1 Ocak- 4 Nisan 2010 tarihlerinde 503 Milyon Dolar olan ihracatımızın % 45,7'lik azalışla 2011'in aynı döneminde 273 Milyon Dolara düştüğü görülmektedir.

Ayrıca Libya'da; proje üstlenmiş müteahhitlik firmalarımızın durum tespitine yönelik olarak Dış Ticaret Müsteşarlığınca yürütülen çalışma çerçevesinde, Müsteşarlığa geri dönüş yapan firmaların beyanlarına göre; 5 Nisan 2011 tarihi itibariyle, 108 firmamızın, 17,5 milyar ABD Doları tutarında projesinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Özellikle Libya'da yaşanan olayların halen devam etmesi, istikrarın sağlanamamış olması ve bu ülkedeki yatırımlarımızın yansımaları da dikkate alınarak, ilgili kamu kurum ve kuruluşları, bankalar, sektör kuruluşları ve bu ülkede çalışan Türk müteahhitlik müşavirlik

firmalarının geniş katılımıyla 21 Şubat 2011 ve 24 Şubat 2011 tarihlerinde Başkanlığında iki toplantı düzenlenmiştir.

İlk toplantıda ağırlıklı olarak durum tespiti ve çalışanların sağ salim ülkemize getirilmesi hususu ele alınmış, ikinci toplantıda ise vatandaşlarımızın ülkemize getirilmesi konusunun yanı sıra detaylı bir şekilde Libya'daki gelişmeler ve bu ülkede iş yapan firmalarımıza ilişkin Türkiye'nin hazırlıkları irdelenmiştir. Her iki toplantıya da, Libya'da iş yapan firmalarımızla birlikte TOBB, TİM, İNTES, TMB, MÜSİAD başta olmak üzere diğer özel sektör çatı kuruluşları da iştirak etmiştir.

Konu ile ilgili olarak ayrıca, çözüm önerilerini sağlayacak son durum tespitinin yapılabilmesi amacıyla ilgili özel sektör kuruluşları ve kamu kurum temsilcilerinin katılımıyla Dış Ticaret Müsteşarlığı'nda bir dizi toplantı yapılmıştır.

Libya'da yaşanan gelişmeler nedeni ile durum tespiti, Türk girişimcilerinin yatırımlarının korunması, Türkiye-Libya ticaretinin aksamadan sürdürülebilmesi ve bu ülkede faaliyet gösteren müteahhitlik firmalarımızın ticari haklarının gözetilmesi ve mağduriyetlerinin hafifletilmesine yönelik olarak Bakanlığımıza bağlı Dış Ticaret Müsteşarlığı bünyesinde sürdürülen çalışmalara ilave olarak önümüzdeki dönemde yapılacaklara dair eylem planı oluşturulması amacıyla ilgili kamu kurum ve kuruluşları, bankalar ve sektör kuruluşlarının katılımıyla 04/04/2011 tarihinde Başkanlığında ayrıca bir toplantı daha düzenlenmiştir.

Soru 3- Bu firmalara kolaylık sağlanması için Vergi Usul Kanununun 13. ve 15. maddelerine göre yaşanan olaylar nedeniyle, mücbir sebep ilan etmeyi düşünüyor musunuz?

Libya'daki olaylar nedeniyle zarara uğramış firmalarımıza uygulanacak vergilendirmenin Vergi Usul Kanunu'nun 13'üncü maddesinde yer alan "mücbir sebep" kapsamına alınması ve aynı Kanunun 15'inci maddesine göre mücbir sebep hali ortadan kalkıncaya kadar işlemeyeceği hususunda Maliye Bakanlığı tarafından 01/03/2011 tarihli ve VUK-45/2011-3/Mücbir sebep-1 sayılı 45 Seri Nolu Vergi Usul Kanunu Sirküleri yayımlanmıştır. Anılan sirküler ile; Libya'da meydana gelen olaylardan etkilenen mükelleflerin bu keyfiyeti tevsik etmeleri şartıyla Vergi Usul Kanununun mücbir sebep hükümlerinden, mücbir sebep hali ortadan kalkıncaya kadar faydalandırılması imkanı tanınmış bulunmaktadır.

Soru 4- Firmaların uğradıkları zararları Kurumlar Vergisi açısından indirim konusu yapılabilmesi için, 5520 sayılı Kanununun 5/1-4 maddesinin acilen değiştirilmesini TBMM'ne sunmayı düşünüyor musunuz?

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun "Zarar Mahsubu" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, Türkiye'de kurumlar vergisinden istisna edilen kazançlarla ilgili olarak yurtdışı faaliyetlerden doğan zararların indirim konusu yapılamayacağı hükme bağlanmıştır. Bu kapsamda, Maliye Bakanlığımızca yurtdışında yapılan inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerden zarar doğması halinde, bu zararların mevcut düzenlemelere göre diğer faaliyetlerden doğan kazançlardan indirilmesinin bu aşamada mümkün görülmediği hususu ifade edilmektedir.

Soru 5- Bu firmaların bankalardan aldıkları şartsız teminat mektuplarının nakde çevrilmesi halinde, firmaların iflasını engellemek için gerekli önlemleri alacak mısınız?

Eximbank, teminat mektuplarının haksız yere nakde çevrilmesine karşın "Yurt Dışı Müteahhitlik Hizmetleri Teminat Mektuplarının Haksız Nakde Çevrilme Sigorta Programı" uygulamaktadır. Programın amacı, yurt dışında iş üstlenmek üzere teklif verme aşamasında ya da iş üstlendikten sonra, kamu işveren makamlarına verilen geçici, avans veya kesin teminat

mektuplarının veya İşveren Makamın bankasına muhatap düzenlenen kontrgaranti şeklindeki teminat mektuplarının haksız nakde çevrilmesi riskine karşı, Türk Müteahhitlerinin Yurt Dışı Müteahhitlik Hizmetleri Teminat Mektuplarının Haksız Nakde Çevrilme Sigorta Poliçesi (Poliçe) ile teminat altına alınmasıdır.

Uluslararası piyasalarda yaşanan mali kriz nedeniyle alacaklarını tahsil edemeyen yurtdışı müteahhitlik firmalarına finansman desteği sağlamak ve bu alanda faaliyet gösteren firmalarımızın mevcut şantiyelerinin ve mobilizasyon-makine parkının işler durumda muhafaza edilerek bu pazarlardaki yatırımların ve mevcut rekabet gücünün uzun dönemde kalıcılığının sağlanması amacıyla Ocak 2009 tarihinde başlatılan Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Köprü Kredisi Programı belirlenen şartlar dahilinde halen yürürlükte bulunmaktadır.

Diğer taraftan, son dönemde Libya'da yaşanmakta olan gelişmeler sonucu Programın Uygulama Esaslarında yer alan;

- İşe devam edildiğinin tevsik edilmesi,
- Hak ediş belgelerinin işveren makamlar tarafından onaylanmış ancak tahsil edilmemiş olması,
- Krediyeye müracaat eden müteahhit firmanın projenin ana yüklenicisi olarak Yurtdışı Müteahhitlik Belgesi ve iş alındı belgelerine sahip olması

koşulları sağlanamadığı için Libya'da iş yapan Türk müteahhitlik firmalarının yanı sıra Libya'da yerleşik ulusal ve/veya uluslararası işverenlerden iş almış taşeron firmalara da Libya'daki faaliyetlerinin savaş koşulları nedeniyle durduğunu Ticaret Müşavirliği/T.C. Büyükelçiliği'nce düzenlenecek olan referans yazısı ile belgelemesi koşuluyla,

-1 Eylül 2010 tarihinden itibaren tahakkuk etmiş hak ediş belgelerinin Türkçe tercümelerinin tevsikine istinaden 2 yıla kadar vadeli TL kredi kullandırılmasına ve

- Krediyeye başvuruların en son 30/09/2011 tarihine kadar yapılmasına

imkan tanınarak Programın kullanılması kolaylaştırılmıştır.

Ayrıca, Libya'da iş yapan ve hâlihazırda kredi riski bulunan firmaların talep etmeleri halinde; kredilerini vadelerinde geri ödemekte sorun yaşamamalarını teminen ilgili mevzuatta yapılan düzenlemeler çerçevesinde, kredilerin anapara geri ödemelerinin birer yıl ertelenmesi şeklinde söz konusu kredilere ilişkin yeni itfa planı üzerinde çalışılmaktadır.

Libya'da faaliyette bulunan firmalarımızın kullandıkları kredilerin, geri ödemesinde karşılaşılabilecekleri sıkıntıların aşılması amacıyla, bankalarca kullandırılan kredilerin yeniden yapılandırılmasına ve yeni sözleşme koşullarına bağlanmasına ilişkin olarak, yürütülen çalışmalar son aşamasına gelmiş bulunmaktadır.

Ayrıca, müteahhitlerimizin Libya'da işveren makamlardan Libya'ya gelerek işlerine devam etmeleri yönünde yazılı bildirimler aldıklarını öğreniyoruz. Libya'da firmalarımızın faaliyetlerini sürdürmelerini mümkün kılacak güvenlik ortamının hâlihazırda mevcut olmaması nedeniyle, bu bildirimlerin firmalarımız için ileride hak düşürücü bir unsur teşkil etmemesi ve Libya'daki koşullar düzelir düzelmez firmalarımızın faaliyete geçmeye hazır oldukları hususları, 24 Mart 2011 tarihinde, Dışişleri Bakanlığımız aracılığıyla diplomatik yollardan Libya makamlarına iletilmiştir.

Buna ilaveten, Libya'da faaliyette bulunan müteahhitlik firmalarımızın Libya'daki bankalarda bulunan nakitlerinin, Libya'lı işveren kuruluşlarından alacakları olan hak edişlerin ve bu kuruluşlara verilen kesin veya avans teminat mektuplarının güvence altına alınması amacıyla ilgili Libya makamları nezdinde girişimde bulunulmasını talep eden yazımız da Dışişleri Bakanlığı'na 1 Nisan 2011 tarihinde gönderilmiştir

Soru 6- Kendi imkanlarıyla Libya'daki işçilerin tahliyesini sağlayan firmaların yaptıkları masrafları hazineden karşılayacak mısınız?

Cevap 6- Libya'daki vatandaşlarımız ile yabancı uyruklu vatandaşların tahliye operasyonu Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı koordinatörlüğünde gerçekleştirilmiş olup tahliye masrafları Başbakanlık tarafından karşılanmıştır.

Soru 7- Başta Libya olmak üzere, Kuzey Afrika ülkelerinde çalışmaktayken son olaylar nedeniyle işlerini kaybeden işçilere işsizlik sigorta fonundan ödeme sağlayacak mısınız?

Cevap 7- Libya ile imzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesi ve bu sözleşmenin uygulanmasına ilişkin 01/09/1985 tarihli İdari Anlaşma gereğince, Libya'da faaliyet gösteren Türk firmalarında çalışan vatandaşlarımızın hastalık sigortası kolu hariç diğer sigorta kollarına ilişkin sigorta primleri (01/06/2000 tarihinden itibaren işsizlik sigortası primleri) Sosyal Güvenlik Kurumu'na yatırılmaktadır.

Yukarıda da belirtildiği üzere, 01/06/2000 tarihinden itibaren Libya'da faaliyet gösteren ve Sosyal Güvenlik Kurumuna kayıtlı Türk firmalarında çalışan vatandaşlarımız için işsizlik sigortası primi ödenmektedir. Bu nedenle, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu kapsamında son 3 yıl içerisinde en az 600 gün işsizlik sigortası primi ödemiş ve son 120 günde sürekli çalışmış olmak koşullarının birlikte sağlanması halinde, hizmet akdi devam edenler için kısa çalışma ödeneği verilmesi, hizmet akdi sona erenler için ise; işsizlik ödeneği bağlanması, diğer koşulları sağlamış olmak kaydıyla mümkün bulunmaktadır.

2010 yılı Aralık ayı itibariyle Libya'da faaliyet gösteren ve Sosyal Güvenlik Kurumu'na kayıtlı şirket sayısı 67, istihdam ettikleri Türk vatandaşı sayısı ise 8.092'dir.